

6.2. Kulutused peres

1. Arutlege klassis.

- ♦ Mis asju on vaja selleks, et elada?
Mis on eluks häda-vajalikud asjad?
- ♦ Kuidas me saame endale erinevaid asju?
- ♦ Kust sinu pere raha saab?
- ♦ Millele sinu peres raha kulub?
- ♦ Kas sa saad alati endale osta kõike, mida tahad?
Põhjenda.

2. Loe.

Toit, elukoht ja riided on eluks häda-vajalikud.

Ilma nendeta ei saa inimene elada.

Muud asjad muudavad elu mugavamaks ja lihtsamaks.

Mugavaks muudavad elu näiteks internet, mobiiltelefon, arvuti.

Inimene saab ka ilma nendeta hakkama.

Raha eest on vaja osta erinevaid tooteid (riided, toit, kodutehnika).

Raha eest saab tarbida ka erinevaid teenuseid (juuksur, hambaarst, elekter, küte jne).

Inimestel on tavaliselt soove rohkem kui raha nende täitmiseks.

Selleks, et raha jätkuks ja saaksid osta kõike vajalikku, on vaja kulutusi planeerida.

Selleks on vaja läbi mõelda, mis ostud on häda-vajalikud.

Need kulutused tuleb enne teha.

Alles pärast häda-vajalikke asju saad osta asju, mis teevad elu mugavamaks.

3. Vasta küsimustele teksti põhjal.

1. Nimeta asjad, mis on eluks häda-vajalikud.
2. Nimeta asju, mis muudavad elu mugavamaks.
3. Nimeta tooteid, mida saab raha eest osta.
4. Nimeta teenuseid, mida saab raha eest tarbida?
5. Miks peab oste planeerima?

4. Vali loetelust 5 asja, mida kindlasti iga päev vajad.

Elekter, arvutimängud, elukoht, maiustused, kõige uuem nutitelefon, vesi, kinopiletid, soe kodu, riided, jalatsid, toit, internet, tervislik toit

.....

.....

.....

.....

Vali loetelust 5 asja, mida sooviksid endale saada.

Elekter, arvutimängud, elukoht, maiustused, kõige uuem nutitelefon, vesi, kinopiletid, soe kodu, riided, jalatsid, toit, internet, tervislik toit

.....

.....

.....

.....

Vaata, mida kirjutasid. Kas mõni asi kordub?

.....

.....

.....

.....

LIISI PERE LUGU

5. Loe.

Suur osa Liisi vanemate palgast kulub elu-aseme eest tasumiseks. Nad peavad maksma järgmiste teenuste eest:

- ♦ küte
- ♦ vesi
- ♦ prügivedu
- ♦ elekter
- ♦ telefon
- ♦ internet
- ♦ korteri-üür

6. Uuri üüri-kviitungit.

ÜÜRIKVIITUNG	
Korteri number: 14	
Makse tähtaeg: 20. oktoober	
Korteriüür	300 €
Küte	64 €
Vesi ja kanalisatsioon	18 €
Soe vesi	15 €
Remondi-fond	10 €
Prügivedu	3 €
Koristamine	5 €
Kokku €

- ♦ Arvuta, kui palju raha kulub ühes kuus. Kirjuta vastus lünka.

7. Vasta küsimustele.

1. Mida üüri-kviitungilt teada saad?
2. Nimeta neli elu-ase-me-kulu.

8. Loe.

Suve-vaheaeg saab kohe läbi, aga Liis tahab enne kooli algust veel palju asju ära teha.

Liisi kodulinna tuleb tema lemmik-bändi kontsert.

Tüdruk tahab koos sõpradega sellele kontserdile minna.

Kinno tuli just uus film, mille reklaam on väga huvitav.

Liis tahab ka seda kindlasti enne kooli näha.

Suvel on Liisi sõbranna Kadri uue telefoni saanud.

Liis tahab ka sellist telefoni.

Liis on suve jooksul pikaks kasvanud.

Riided on tüdrukule väikeseks jäänud, seepärast on talle vaja uusi riideid koolis käimiseks.

Ema ja isa ütlevad, et kõige jaoks korraga raha ei jätku.

Liis peab valima, mis on kõige olulisem ja mida kiiresti vaja on.

Tüdrukul on alles ka vanaema käest sünnipäevaks saadud raha.

Seda raha ta kasutada ei taha.

Liis kogub raha uue arvuti jaoks.

Ema ütles, et Liisi soovid ajavad perekonna eelarve lõhki.

9. Vasta küsimustele.

1. Kuhu Liis enne kooli algust veel minna tahab?
2. Mida Liis endale osta tahab?

10. Arutlege klassis.

1. Mida tahtis ema öelda sõnadega „ajab eelarve lõhki“?
2. Miks ei saa Liis kõiki enda soove korraga täita?

11. Aita Liisil otsustada, kuidas saab raha säästa.

Tõmba ring ümber tegevustele, mida saab teha tasuta.

1. Liis tahab sõbrannaga pühapäeval midagi põnevat teha. Neil on sellised mõtted:
 - ◆ minna kinno
 - ◆ minna *bowling*'ut mängima
 - ◆ minna kodu lähedale parki või metsa jalutama.
2. Liis ja Kadri käisid jalutamas ja pärast seda tahtsid süüa. Neil on valida:
 - ◆ minna Liisi vanaema juurde sööma
 - ◆ osta poest saiakest ja limonaadi
 - ◆ minna kohvikusse kooki sööma.

Loe ja jäta meelde.

- Inimese vajadused on tervislik toit, riided, soe kodu, transport.
- Inimese soovid on maiustused, kinopiletid, arvutimängud, tahvelarvuti, kõige uuem nutitelefon jne. Inimene saab hakkama ka ilma nendeta.